

Чернівецький національний університет імені Юрія Фельдковича
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету іноземних мов
доц. Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО
27 вересня 2023 року
ІНОЗЕМНИХ
МОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ
(назва навчальної дисципліни)

ОБОВ'ЯЗКОВА
(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Англійська мова тазарубіжна література)»
(назва програми)

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
(вказати: код, назва)

Спеціалізація А4.021 Англійська мова та зарубіжна література
Галузь знань А Освіта

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет іноземних мов

Мови навчання: англійська та українська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія літератури» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)», затверджена Вченою радою ЧНУ від 27 серпня 2025 р.
(назва освітньо-професійної програми, дата останнього затвердження)

Розробники: к. філол. н., доц. Тичініна А.Р.
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладачі, які забезпечують викладання освітнього компонента: к. філол. н., доц. Тичініна А.Р.

Погоджено з гарантом ОП А.Ш Шиба А.В.

Погоджено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від 27 серпня 2025
Голова методичної ради філологічного факультету
Антофійчук А.М.

(підпис)(прізвище та ініціали)

Затверджено на засіданні кафедри англійської мови

Протокол № 7 від “25” серпня 2025 року

Завідувач кафедри Соловйова О.В.

(підпис)(прізвище та ініціали)

Схвалено

методичною радою факультету іноземних мов
Протокол № 1 від “27” серпня 2025 року
Голова методичної ради факультету
іноземних мов Беженар І.В.

(підпис)(прізвище та ініціали)

фундаментальними засадами теорії літератури, провідними концепціями та найактуальнішими методологічними тенденціями, сформувавши знання, вміння і навички професійного аналізу літературних текстів з усвідомленням епістемологічного контексту й особливостей літературного процесу.

Пререквізити: Філософія, Історія зарубіжної літератури, Методика наукових досліджень та академічна доброчесність.

Результати навчання. Дисципліна «Теорія літератури» забезпечує досягнення таких компетентностей з відповідної освітньо-професійної програми:

Загальні компетентності

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Предметні компетентності

ПК2. Здатність здійснювати науково-педагогічне спілкування у філологічній галузі, планувати і проводити навчальні заняття та виховні заходи з іноземної мови та зарубіжної літератури у закладах середньої та вищої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ПК5. Здатність використовувати в професійній діяльності для організації успішної комунікації системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ПК8. Здатність здійснювати професійну діяльність українською та англійською мовами.

Програмні результати

РН2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН11. Демонструє вміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу

ПРН 2. Здійснює лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних жанрів і стилів, а також пояснює ідейно-тематичний зміст різностильових та різножанрових літературних текстів як складної структурно-семантичної єдності взаємопов'язаних та взаємодіючих одиниць, враховуючи їх жанрово-стилістичні особливості та ідіостиль автора.

ПРН3. Обирає методи і прийоми навчання іноземної мови і зарубіжної літератури і контролює навчальних досягнень учнів відповідно до цілей і завдань освітнього процесу; оцінює

навчальні матеріали та адаптує їх до конкретного освітнянського контексту, створює навчально-методичне забезпечення для проведення занять з іноземної мови і зарубіжної літератури.

ПРН4. Здійснює міжкультурну комунікацію і долає міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються; знання основних відмінностей концептуальної і мовної картини світу носіїв англійської мови; знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

ПРН7. Демонструє рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки з іноземної мови і зарубіжної літератури та методики їх навчання, вміння збирати наукову інформацію з тематики дослідження, використовуючи різні джерела інформації, формулювати цілі та завдання і вибрати відповідні методи дослідження, в тому числі й емпіричні; здійснює самостійний науковий пошук для оптимізації процесу навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в конкретному освітнянському контексті.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	1	1	3	90	14		12			64		екзамен
Заочна	1	1	3	90	2		2			84		екзамен

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма					Заочна форма					
		у тому числі					у тому числі					
		л	сем		інд	с.р.	усього	л	сем		інд	с.р.
1	2	3	4		6	7	8	9	10		12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Сутність науки про літературу. Фундаментальні теоретико-літературні категорії											

Тема 1. Сутність науки про літературу. Онтологія мистецтва. Специфіка літератури як виду мистецтва. Теорія літератури у ЗЗСО та ЗВО.	5,25	0,5	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 2. Художній образ: система образів літературного твору, персонаж, герой, наратор, дійова особа, персоносфера.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 3. Зміст і форма як літературознавчі категорії.	5,25	0,5	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 4. Тема, ідея, мотив, проблема, конфлікт.	5,25	0,5	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 5. Хронотоп. Фабула і сюжет. Наратив. Композиція й архітектоніка.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 6. Тропи і фігури у літературному тексті. Фоніка, строфіка, поетична метрика.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 7. Специфіка літератури як жанрово-родової системи. Проблеми літературної генології. Епос. Лірика. Драма.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 8. Вивчення літературного процесу у ЗЗСО та ЗВО (становлення, деформація та зміна стильових напрямів). Традиції і новаторство. Літературний канон. Національна специфіка літератури. Взаємодія літератур, літературні впливи, запозичення, аналогії і типологічні збіги.	5,25	0,5	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4

Разом за ЗМ1	44	6	6			32	34	1	1			32
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Теорія, методологія і методика інтерпретації літературного тексту у ЗЗСО та ЗВО											
Тема 1. Динаміка розвитку науки про літературу від Античності до ХХ ст.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 2. Сучасна методологія інтерпретації літературного тексту.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 3. Біографічний метод. Культурно-історична школа. Історична поетика. Теоретична поетика.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 4. Методика компаративного й імагологічного аналізу. Українська культура й література крізь призму архетипів та національних стереотипів.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 5. Герменевтичний та рецептивний аналіз.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 6. Структуралізм, постструктуралізм, деконструкція та наратологія	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 7. Постколоніальні та гендерні студії.	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Тема 8. Метатекстуальність, паратекстуальність, архітекстуальність, інтертекстуальність, інтермедіальність літератури	5,75	1	0,75			4	4,25	0,125	0,125			4
Разом за ЗМ 2		8	6			32	53	1	1			32
Усього годин	90	14	12			64	90	2	2			64
Підсумкова форма контролю	Екзамен											

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міф, наука, мистецтво, віра як способи пояснення світу. 2. Еволюція літератури: фольклор, рукописи, скрипторії, книгодрукування, швидкісний друк, лінотип, офсетний друк, комп'ютери, Інтернет, електронна книга, аудіокнига, мережева література 3. Наука – спосіб пояснення світу через категорії, поняття, терміни, парадигми. Класифікація наук: природознавчі, точні, гуманітарні, суспільні. 4. Термін «література»: мистецтво слова, сукупність словесної і друкованої продукції. 5. Функції літератури: пізнавальна, комунікативна, естетична, виховна, морально-етична, ігрова. 6. Художність – головний аксіологічний критерій художньо-естетична значущість, цінність літературного тексту. 7. Філологія як синергія мовознавства і літературознавства. 8. Літературознавство як наука. Структура: теорія літератури (аспект синхронії); історія літератури (аспект діахронії); літературна критика (рецепція сучасної літератури); методологія (способи аналізу текстів). 9. Додаткові та допоміжні літературознавчі дисципліни. 10. Еволюція літературознавства від античності до сучасності. 11. Поняття дискурсу та епістемі.
1.2.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мистецтво – синкретична система, що розвинулося з міфологічної свідомості. 2. Походження мистецтва з міфу, ритуалу, праці, гри. 3. Класифікація видів мистецтв: просторові, часові, просторово-часові. 4. Функції мистецтва: естетична, пізнавальна, ігрова, виховна, комунікативна, телеологічна. 5. Мистецтво – сприймання і відтворення світу у художніх образах. Слово як ресурс створення художнього образу. 6. Термінологічні параметри ХО. 7. Теорія художнього образу від античності до сучасності. 8. Класифікації ХО за сутністю. Класифікація ХО в аспекті рецепції. 9. Функції ХО. 10. Дефінітивні відмінності у термінології: образ, система образів, персонаж, персоносфера, простір персонажа, характер, герой, драматичний герой, ліричний герой, ліричне Я, образ автора. 11. ХО у різних методологічних зрізах.
1.3.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форма та зміст – загальнонаукові, онтологічні, фундаментальні, корелятивні категорії. 2. Змістовність форми, формальність змісту. 3. Діалектика змісту і форми у процесі розвитку. 4. Зміст – сутність явища, форма – способи її (сутності) вираження. 5. Зміст і форма – внутрішні і зовнішні аспекти художнього твору, які виокремлюються в процесі літературного аналізу і постають як одне ціле. 6. Взаємодія форми та змісту завдяки художньому образу. 7. Форма і зміст крізь призму часу. 8. Форма і зміст у літературному тексті: зміст – що сказано; форма – як це сказано. 9. Параметри змісту в літературному тексті. 10. Параметри форми в літературному тексті. 11. Формальний метод у літературознавстві.
1.4.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення, специфіка різновиди та класифікація тем, ідей, мотивів, проблем, конфліктів у літературному тексті.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Тема як категорія змісту; предмет художнього зображення, коло відібраних письменником і покладених в основу твору явищ; стилетвірний чинник; інспіратор образного мислення; посередник між “дійсністю” та естетичною реальністю художнього твору. 3. Монотематичні і політематичні тексти; сюжет - спосіб розгортання теми. «Вічні» теми. 4. Мотив як відносно стійкий формально-змістовий складник художнього твору. Мотиви – мотивація руху вчинків персонажів, динамізація внутрішнього світу. 5. Різновиди мотиву: лейтмотив, провідний мотив, надмотив. Типи мотивів. 6. Ідея як емоційно-інтелектуальна, пафосна спрямованість художнього твору, провідна думка, змістовий центр, ядро задуму автора. 7. Проблематика – коло проблем, охоплених авторським інтересом, питань, поставлених у творі; пов’язана з авторським задумом. 8. Конфлікт як протиріччя, колізії між зображеними в тексті персонажами, героєм і суспільством, протиборство характерів, ідей, настроїв. конфлікт – енергоносій художнього світу. Види конфліктів. 9. Розвиток конфлікту – основа сюжету і композиції.
1.5.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Терміни хронотоп і часопростір. Концепції Михайла Бахтіна та Нонни Копистянської. 2. Час як критерій: фабула розкриває події так, як би вони могли здійснюватись в реальності, а сюжет – так як про це розповідає автор. 3. Фабула – ядро, схема розгортання сюжету, що визначає композиційну послідовність подій твору у часі і просторі. 4. Сюжет – креативна інтерпретація фабули; сукупність подій, дій, вчинків у їхньому розвитку; динамічна система подій у літературному творі, що знаходиться в тісному взаємозв’язку; зображення фабульних подій в інтерпретації автора. 5. Подія як основа сюжету. 6. Спільне та відмінне між фабулою та сюжетом. 7. Фабульний і сюжетний час. 8. Типи сюжетів: хронікальні, концентричні, комбіновані. 9. Позасюжетні компоненти твору: заголовок, пролог, епілог, ліричні, філософські або авторські відступи, іноді експозиція. 10. Взаємозв’язок сюжету і композиції (внутрішня структура твору). Архітектонічна будова твору. 11. Поняття про наратив. Наратор як оповідач. Наративні рівні тексту. 12. Сюжетні прийоми: послідовне розташування елементів сюжету; інверсія; ретардація; ретроспекція; часові зміщення; асоціативна композиція; монтаж, колаж, мозаїка.
1.6.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вірші та проза як типи художнього мовлення. 2. Ритміка і метрика у віршуванні. Поняття ритму та метра. Види ритмометричних систем. 3. Системи віршування: силабічна; силабо-тонічна; тонічне віршування; метричне віршування. 4. Рима та її функції в поетичному тексті. Види рими. Білий вірш та верлібр. 5. Строфіка та її різновиди. Ознаки строфи. Строфічні та астрофічні форми віршування. Тверді строфічні форми (сонет, рондель, секстина тощо). 6. Фонетичні засоби увиразнення художнього мовлення. Алітерація, асонанс, звуконаслідування. Евфонія та какофонія. Сугестія. 7. Лексико-синонімічні засоби увиразнення мовлення. 8. Тропіка як основа поетичної виразності. Автологія і троп. Види тропів (метафора, метонімія, епітет, гіпербола тощо).

	<p>9. Фігури поетичного синтаксису. Синтаксичний паралелізм, анафора, епіфора, інверсія, градація тощо.</p> <p>10. Мелодика і темп поетичного мовлення. Інтонація та пауза. Взаємодія ритму, мелодики і строфічної організації.</p> <p>11. Сучасні віршознавчі студії.</p>
1.7.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка літератури як жанрово-родової системи. Проблеми літературної генології. Основні теоретичні підходи до літературної генології. 2. Поділ літератури на роди. Історія їх вивчення. Античні уявлення про роди літератури. 3. Родова система в естетиці класицизму, романтизму, реалізму. Сучасні підходи до поділу літератури на роди. 4. Поняття про вид і жанр. Жанр як історична категорія. Структурні та функціональні особливості жанру. Трансформація жанрових форм у літературному процесі. 5. Епос: походження, жанрові особливості та еволюція. Система жанрів. Первісні форми епосу. Основні жанри епосу (міф, казка, легенда, епос, роман, повість, новела тощо). Еволюція епічного жанру в літературі ХХ–ХХІ ст. 6. Лірика: походження, жанрові особливості та еволюція. Проблеми класифікації ліричних творів, їх жанровий поділ. Лірика як суб'єктивний рід літератури. Основні жанри лірики (ода, елегія, сонет, романс, гімн, мадригал тощо). Межі між родами: епічність у ліриці, лірична драма. 7. Драма: походження, жанрові особливості та еволюція. Жанри драматичного роду. Витоки драми: ритуальні дійства та античний театр. Основні жанри драми (трагедія, комедія, драма, мелодрама, фарс тощо). Новітні форми драматичного письма і постдраматичний театр. 8. Ліро-епос та інші міжродові утворення. Балади, поеми, роман у віршах. Сучасні гібридні жанрові форми. Жанровий синтез у постмодерній літературі. 9. Динаміка жанрових систем. Межі жанру та їх розмитість. 10. Жанрова система та її динаміка у ХХ–ХХІ столітті. Розмивання меж між традиційними жанрами. Виникнення нових жанрових форм. Вплив цифрових технологій на жанрову еволюцію.
1.8.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення та взаємозв'язок понять художній метод, літературний напрям та стиль. 2. Роль епістеми, світогляду та естетичних принципів у формуванні художніх методів. Основні художні напрями в історії літератури Нового часу. Класицизм, сентименталізм, романтизм. Реалізм, натуралізм, модернізм. Постмодернізм та новітні літературні тенденції. 3. Літературний процес як предмет теоретичного дослідження у діахронному та синхронному вимірах. Поняття художньої еволюції та зміни літературних епох. 4. Фактори розвитку літературного процесу. Внутрішньолітературні (жанрова еволюція, зміна поетикальних моделей). Соціокультурні (суспільно-політичні події, науково-технічний прогрес). Естетичні (заперечення традиційних форм, нові художні пошуки). 5. Становлення, деформація та зміна стильових напрямів. Етапи розвитку літературних стилів: зародження, розквіт, криза, трансформація. Взаємодія різних стильових систем в один історичний період. Причини занепаду та зміни стильових напрямів. 6. Традиції і новаторство у літературі. Спадкоємність літературних напрямів і стилів. Еволюція жанрових моделей. Новаторство як рушій літературного розвитку.

	<p>7. Літературний канон: зміст і трансформації. Поняття літературного канону. Літературний канон як динамічна категорія. Виклики канонічності в сучасній літературі.</p> <p>8. Національна специфіка літератури. Національні моделі розвитку літератури. Література як виразник національної ідентичності.</p> <p>9. Взаємодія літератур: впливи, запозичення, аналогії і типологічні збіги.</p> <p>10. Різниця між методом, напрямом і стилем. Співвідношення індивідуального стилю та стильової системи епохи. Вплив суспільно-культурних змін на формування нових методів і напрямів.</p>
2.1.	<i>ПЛАН</i>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Піфагор як перший теоретик. Концепція музики / гармонії сфер. Піфагорійський союз. Мімезис. 2. Софістика. Маєвтика. 3. Антропологічний поворот у філософії. 4. Даймоній / геній Сократа. Сократичний метод діалогу. сократівська іронія. “Апология Сократа”. Вплив Сократа на філософські та гуманітарні науки. 5. Вчення про ідеї, світ ідей, ідеальний світ Платона. Метафора “печери”. Академія Платона. «Діалоги». 6. Аристотель систематизатор, енциклопедист. Ентелехія. Лікей. 7. “Поетика” Аристотеля – перший твір, що узагальнив естетичні знання античного світу. Поетика художніх засобів “Риториці” Аристотеля. Виховна роль поезії. Катарсис. 8. Епікурейці. Стоїки. Кініки. Скептики. 9. Неоплатонізм Плотіна – остання велика філософська система античності. 10. Риторичні трактати Цицерона та Квінтіліана. 11. Питання теорії літератури у трактаті “Послання до Пізонів” Квінта Горация Флакка. 12. Специфіка античної епістеми. 13. Роль античної філософії у становленні поетики. <p>Еволюція поетики в період європейського Середньовіччя та Відродження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Середньовічна епістема. 2. Система літератури Середньовіччя. 3. Теоцентричні філософські концепції. 4. Патристика Аврелія Августина Блаженного. “Сповідь” – перша духовна автобіографія у західній культурі 5. Боецій – інтерпретатор текстів Платона й Аристотеля. Алгоритм трактату «Розрада від філософії». 6. Ідеї Іоана Дамаскіна в контексті вчень про архетип. 7. Філософія Томізму у «Сумі теології» Аквініата. 8. Періодизація літератури епохи Відродження. 9. Ренесансна епістема. Гуманізм. 10. Літературна творчість і філософські міркування Франческо Петрарки. Поетика тексту «Таємниця мого зцілення (сповідь)». 11. Феномен Данте Аліг'єрі. 12. Естетичні й літературознавчі міркування Боккаччо, Леонардо да Вінчі, Боттічеллі, Дюрера та ін. 13. Новаторство Джованні Піко делла Мірандола. 14. Мішель де Монтень – родоначальник жанру есе. 15. Шекспір як «центр» канону європейської літератури. <p>Естетика й літературознавство XVII- XVIII ст.</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Класична» епістема XVII-XVIII ст. 2. Раціоналізм та емпіризм. 3. Картезіанство Рене Декарта. “Розмірковування над методом”. 4. Способи пізнання за Барухом Спінозою.

5. Монадологія Готфріда Вільгельма Ляйбніца.
6. Вплив філософських концепцій Джона Локка, Девіда Г'юма, Блезя Паскаля, Вольтера, Джамбатіста Віко, Жан Жака Руссо на філологію.
7. Естетика і поетика Класицизму. «Поетичне мистецтво» Нікола Буало. Жанрова стратифікація. Суперечка давніх і нових.

8. Естетика і поетика Бароко.

Європейське літературознавство ХІХ ст.

ПЛАН

1. Синергія методів і стилів: просвітництво, романтизм, критичний реалізм, реалізм, натуралізм.
2. Трактат Готхольда Лессінга «Лаокоон, або Про межі живопису і поезії».
3. Літературно-критичні напрацювання Йоганна Гердера.
4. Естетичні й літературознавчі напрацювання Йоганна Вольфганга Гете та Фрідріха Шиллера. «Веймарський класицизм». Фрідріх Вільгельм Шеллінг.
5. Вплив філософії Іммануїл Канта на літературознавство.
6. Виникнення герменевтики. Внесок Фрідріх Шлеєрмахера. Концепція герменевтичного кола.
7. Діалектика Георга Вільгельма Гегеля. «Лекції з естетики»
8. Вплив філософії Сьорена К'єркегора на літературознавство. Інтерпретація поняття іронії.
9. Літературознавчі міркування братів Шлегелів.
10. Культурно-історична школа. Доробок Іполита Тена. Концепція «раса – середовище – момент».
11. Значущість філософії Фрідріха Ніцше для поетики й літературознавчої методології. «Народження трагедії із духу музики». Аполонівське й діонісійське начала.

Розвиток літературознавства у ХХ ст.

ПЛАН

1. Поліморфність епістеми ХХ ст. в контексті історичних подій епохи.
2. Масові суспільні рухи ХХ ст. НТР.
3. “Linguistic turn”.
4. Теорія відносності Альберт Ейнштейн та літературознавче тлумачення хронотопу (Михайло Бахтін, Олексій Чичерін, Нонна Копистянська).
5. Томас Т. Кун “Структура наукових революцій”.
6. Вплив Анрі Бергсона на філологію.
7. Феноменологія Едмунда Гуссерля в контексті гуманітарної методології.
8. Концепція літературного твору Романа Інгардена. Іntenційний акт свідомості. Горизонт сподівань. Місця невизначеності.
9. Феноменологія сприйняття за Морісом Мерло-Понті.
10. Екзистенціалізм: Карл Ясперс, Жан Поль Сартр, Альбер Камю.
11. Фундаментальна онтологія Мартіна Гайдеггера.
12. Герменевтика розуміння Ганс-Георг Гадамера. герменевтичне коло. «Істина і метод».
13. Герменевтичний трикутник Поля Рікера. Конфлікт інтерпретацій.

2.2.

ПЛАН

1. Методологія як учення про сукупність методів, що використовуються у певній науці. Завдання методології науки.
2. Рівні методологічного аналізу (за І. Блаубергом). Методологічний підхід. Методика - конкретний алгоритм аналізу тексту.
3. Фази розвитку методології гуманітарних наук: класична, некласична, постнекласична.
4. Філософія – первісна методологічна база літературознавства. Зв'язок із концепцією та концептом. Запобігання методологічного плюралізму.
5. Літературознавча методологія.
6. Специфіка класичної і некласичної літературознавчої методології.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Міфопоетика як умовна назва низки підходів до тлумачення літератури, що пропонують її розглядати за допомогою міфологічного методологічного підходу. Міф та міфологема. 8. Теорія запозичень (“міграційна теорія”) Т. Бенфея. 9. Концепції Джеймса Джорджа Фрезера („Золота гілка: Дослідження магії і релігії”). 10. Порівняльна міфологія Джозефа Кемпбелла («Тисячолікий герой»). 11. Ототожнення різних сфер культури із самостійними символічними формами міфу, релігії, мистецтва Ернстом Кассіроном. 12. Вивчення структури міфу Яковом Голосовкером („Логіка міфу”). 13. Концепція архетипу, міфу і “колективного несвідомого” Карла Густава Юнга 14. Методика дослідження психоаналітичних значень для людської уяви образів стихій Гастоном Башляром. 15. Психологічні основи створення і функціонування міфу за Мірчею Еліаде. 16. Структуралістська теорія міфу Клода Леві-Стросса. Логіка бінарних опозицій. 17. Сучасна українська міфопоетика: Ігор Зварич, Ніла Зборовська, Григорій Грабович.
2.3.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поетика – естетика і теорія поетичного мистецтва. Поетика як теорія. Поетика як система, теоретична основа філологічного аналізу художніх текстів і смислових структур; дослідження походження (генезису) сутності, видів та форм словесної художньої творчості. 2. Відмінність історичної та теоретичної поетик. 3. Інтерпретація художнього образу і художньої мови Олександра Потебні. Потебніанська філософія мови („Думка і мова”). Концепція про внутрішню форму слова. Диференціювання поезії і прози. 4. Віршознавство як методологічний сегмент поетики. Внесок Михайла Гаспарова. Українське віршознавство. Сучасні віршознавчі наукові осередки: Київ (Н. Костенко, М. Сулима та їхні послідовники), Чернівці (Б. Бунчук, Б. Мельничук та їхні учні), Луцьк (М. Моклиця), Кам’янець-Подільський (О. Волковинський). Класифікації лірики: жанрова (О. Галич, Н. Костенко) і тематична (І. Козлик, Е. Соловей-Гончарик). 5. Генологія і жанрологія. Жанр, жанровий канон, жанрова система, метажанр. Європейські жанрові теорії. Сучасні українські теорії жанру: Нонна Копистянська, Ольга Червінська, Тетяна Бовсунівська, Євген Васильєв. Біографічний метод. Вивчення відносин „автор – твір”, в яких автор – жива, конкретна людина. Біографія і особистість письменника як визначальні моменти творчості. Шарль Огюст Сент-Бев – основоположник біографічного методу. Сучасні українські дослідники біографіки: Тетяна Потніцева, Валентина Фесенко, Юлія Павленко, Тамара Гундорова.
2.4.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Терміни порівняльне літературознавство, літературна компаративістика і літературознавча компаративістика. 2. Генетичний, контактний і типологічний підходи. Порівняльна тематологія, компаративна генологія (жанрова типологія), типологія стильових течій, порівняльна історія національних літератур різних країн, типологія міжлітературного простору. 3. Українська компаративістика. Дослідження Дмитра Наливайка. 4. Питання функціонування традиційних образів і фабул у межах компаративістики. Школа ТСО Анатолія Волкова. 5. Імагологічний рівень аналізу художнього тексту. Поняття „імагологія”. Вивчення образів Інших та Чужих націй, країн, культур, сторонніх у свідомості сприймаючого суб’єкта. Бінарна опозиція „свій” / „чужий” в основі імагології. Етнообраз, автообраз, гетерообраз, метаобраз, контробрази. Характеристика феномену ментальності: М. Бубер, Ц. Тодоров, Е. Саїд.

2.5.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Герменевтика як теорія, методика і мистецтво інтерпретації. Завдання герменевтичного аналізу (тлумачення) – осягнення не змісту, а закладеного у текст сенсу. Проблема розуміння. 2. Ключові етапи розвитку герменевтики: античність; біблійна герменевтика; універсальна (ліберальна) герменевтика Ф. Шлеєрмахера; дільтейвська гуманітарна герменевтика; феноменологія Е. Гусерля; онтологічна герменевтика М. Гайдегера; філософська герменевтика Г. Гадамера; латентна герменевтика П. Рікера. 3. Концепції герменевтичного кола. 4. Українська герменевтика. Проблеми становлення та функціонування Біблійної герменевтики у працях З. Лановик „Hermeneutica Sakra”. 5. Рецептивна естетика – різновид естетичної теорії, зосередженої на проблемі сприймання художніх творів. Рецептивна поетика – розуміння поетики на засадах рецептивної естетики, згідно з чим усі елементи структури твору проєктуються на реципієнта. 6. Індивідуальне сприйняття – провідна ідея рецептивної поетики. Історія питання проблеми сприйняття: Аристотель, Платон, В. Віндельбанд, Г. Лейбніц, А. Баумгартен, І. Кант, Гегель, В. Дільтей, Г. Яусс, В. Ізер, У. Еко. 7. «Констанська революція»: “Історія літератури як провокація літературознавства” Р.Яусса. Х. Р. Яус – засновник школи рецептивної критики. Горизонт очікування. 8. Розвиток рецептивної естетики в працях В. Ізера про народження нового сенсу в акті естетичного сприйняття. Ідея В. Ізера про імпліцитного та експліцитного читача („Імпліцитний читач”). Консистенція тексту. Місця невизначеності. 9. Методологічна стратегія У. Еко щодо відкритого характеру художнього твору.
2.6.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка постнекласичної літературознавчої методології. 2. Виникнення й етапи становлення структуралізму у гуманітарному комплексі наук. Екстраполяція мовознавчих ідей у літературознавство (Ф. де Соссюр „Курс загальної лінгвістики”). Наближення літературознавства до точних наук. Методика аналізу твору із залученням понять знак, код, означник, означуване, система, опозиція, елемент, інваріант, рівень. 3. Структуралізм як інтелектуальний рух. 4. Клод Леві-Стросс – французький структураліст та засновник структурної антропології. Моделювання структури, передбачуваного алгоритму, який визначає приховану логіку, притаманну як окремим варіантам явищ (інваріантні зв’язки елементів і відношень між ними), так і віртуальним переходам від одного варіанта до іншого. 5. Постструктуралізм – методологічний напрям у філософії і ряді гуманітарних наук, що використовує суб’єктивні підстави письма і читання через посередництво антропологічного повороту. Інтердисциплінарна природа постструктуралістської методології як рефлексії на сучасний стан гуманітарних наук. Постструктуралістська зміна стилю філософствування та способів аналізу текстів. Вплив структуралізму на українських учених. 6. Від структуралізму до постструктуралізму: концепції Ролан Барта, Мішеля Фуко, Жака Лакана, Жилія Дельоза. 7. Смерть суб’єкта, смерть автора, смерть людини. Людина і світ як текст. 8. Інтердискурсивні дослідження Юлії Крістевої. 9. Деконструктивізм Жака Дерріди. Американський деконструктивізм. 10. Природа, форма і функціонування наративу (оповіді). Дослідження проблем часу, способу й голосу як предмет наратології. Фази розвитку наратології. Критерії наративного. Класифікації типів нараторів. Функції наратора в художньому тексті. Моделі наративного конструювання. Дієзисис. Фокалізація. Фікціональність.

	<p>11. Концепції Жерара Женетта і Вольфа Шміда як провідних нараторологів.</p> <p>12. Українські нараторологічні студії.</p>
2.7.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка й етапи становлення антропології. Сучасна постмодерністська (аналітична) антропологія. Антропологічна перспектива літературознавчих текстів. Літературний текст як документ для антропологів. 2. Дослідження проблем, тем, мотивів пам'яті, самотності, страху, радості, тілесного, людського, тваринного, Іншого, Інакшого, свідомості та підсвідомості, уяви та уявного. Зміна пріоритетів теорії літератури. 3. Тріадна концепція фіктивного, уявного та реального В. Ізера („Причинки: від теорії читацького відгуку до літературної антропології”). 4. Кліфорд Гірц – основоположник інтерпертативної антропології. 5. Антропологічні студії Ж.-М. Шеффера „Кінець людської винятковості”. 6. Ришард Нич і польський варіант антропології. 7. Поетика тілесності. 8. Постколоніальна теорія – методологічний напрям у філософії, літературознавстві, соціології, теології, що виник в контексті ревізії наслідків колоніальних відносин. Постколоніальний – як такий, що „стосується періоду після здобуття незалежності”. Виникнення постколоніалізму (Ф. Фанон „Чорна шкіра, білі маски”). 9. Поняття колоніальної ментальності та постколоніальної травми. 10. Значення праці Едварда Саїда „Орієнталізм” як фундаменту постколоніальної теорії щодо взаємовідношення імперського центру і колоніального простору. 11. Гаятрі Чакраворті Співак – теоретичка постколоніалізму. Її філософські дослідження проблем фемінізму, деконструктивізму, глобалізації („Чи може підпорядковане промовляти”). 12. Ідея гібридності, мімікрії, амбівалентності в культурі в постколоніальних студіях Гомі Бгабгі („Нація і нарація”). 13. Українські постколоніальні студії: Соломія Павличко і Тамара Гундорова. 14. Мультикультуралізм і криза національної ідентичності. 15. Поняття гендеру, гендерних ролей та стереотипів. Етапи становлення гендерних студій. 16. Фемінізм як теорія, ідеологія та філософська концепція, інтелектуальний рух і методологія. Відмінності між фемінною, феміністською і жіночою літературою. 17. Французький варіант феміністичної критики (С. де Бовуар, Л. Ірігерей, Е. Сіксу, Ю.Крістева). Феміністський рух у США (XX ст.). Періодизація жіночого тексту у феміністичній критиці (Елейн Шолватер, Елізабет Гросс).
2.8.	<p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка міжтекстових взаємодій. Класифікації Жерара Женетта. 2. Інтертекстуальність – теорія і методологія про різні види міжтекстової взаємодії, перегуки твору з літературною традицією, мистецькими формами, жанровими умовностями, стильовими кодами, дискурсами. 3. Інтертекстуальність – «першооснова літератури». Взаємодія між прототекстом / претекст / текст-донор та текст-реципієнтом. 4. Внесок Р.Барта та Ю.Крістевої у виокремлення методології інтертекстуальності. 5. Форми міжтекстуальних відношень: цитування та його види; алюзія та її види; ремінісценція; пастиш; центон; парафраза; пародія; гіпертекст; палімпсест; автоінтертекстуальність. 6. Українські дослідження інтертексту: Д. Наливайко, П. Рихло та ін. 7. Методологічна специфіка інтермедіальних студій. Інтермедіальність як присутність і взаємодія інших видів мистецтв у літературі. 8. Екфрасис та його різновиди. 9. Феномен мультимедіальності. Синестезія тексту.

Тематика семінарських занять з переліком питань

№ теми	Перелік питань
1.1	<p>Еволюція літератури: фольклор, рукописи, скрипторії, книгодрукування, швидкісний друк, лінотип, офсетний друк, комп'ютери, Інтернет, електронна книга, аудіокнига, мережева література.</p> <p>Міф, наука, мистецтво, віра як способи пояснення світу. Категорії, поняття, терміни, парадигми.</p> <p>Функції літератури: пізнавальна, комунікативна, естетична, виховна, морально-етична, ігрова.</p> <p>Філологія як синергія мовознавства і літературознавства.</p> <p>Літературознавство як наука. Додаткові та допоміжні літературознавчі дисципліни.</p> <p>Поняття дискурсу та епістемі. Еволюція літературознавства від античності до сучасності.</p>
1.2.	<p>Походження мистецтва з міфу, ритуалу, праці, гри. Класифікація мистецтв. Функції мистецтва.</p> <p>Слово як ресурс створення художнього образу. Теорія художнього образу від античності до сучасності.</p> <p>Класифікації ХО. Функції ХО.</p> <p>Дефінітивні відмінності у термінології: образ, система образів, персонаж, персонифікація, простір персонажа, характер, герой, драматичний герой, ліричний герой, ліричне Я, образ автора.</p>
1.3.	<p>Форма та зміст як загальнонаукові, онтологічні, фундаментальні, корелятивні категорії. Діалектика змісту і форми у процесі розвитку.</p> <p>Зміст – сутність явища, форма – способи її (сутності) вираження. Взаємодія форми та змісту.</p> <p>Форма і зміст крізь призму часу. Форма і зміст у літературному тексті.</p> <p>Параметри змісту в літературному тексті. Параметри форми в літературному тексті.</p>
1.4.	<p>Специфіка, різновиди та класифікація тем, ідей, мотивів, проблем, конфліктів у літературному тексті.</p> <p>Тема як категорія змісту; предмет художнього зображення, коло відібраних письменником і покладених в основу твору явищ; стилетвірний чинник; інспіратор образного мислення; посередник між “дійсністю” та естетичною реальністю художнього твору. Монотематичні і політематичні тексти; сюжет - спосіб розгортання теми. «Вічні» теми.</p> <p>Мотив як відносно стійкий формально-змістовий складник художнього твору. Мотиви – мотивація руху вчинків персонажів, динамізація внутрішнього світу. Різновиди мотиву: лейтмотив, провідний мотив, надмотив. Типи мотивів.</p> <p>Ідея як емоційно-інтелектуальна, пафосна спрямованість художнього твору, провідна думка, змістовий центр, ядро задуму автора.</p> <p>Проблематика – коло проблем, охоплених авторським інтересом, питань, поставлених у творі; пов'язана з авторським задумом.</p> <p>Конфлікт як протиріччя, колізії між зображеними в тексті персонажами, героєм і суспільством, протиборство характерів, ідей, настроїв. конфлікт – енергоносіє художнього світу. Види конфліктів. Розвиток конфлікту.</p>
1.5.	<p>Хронотоп і часопростір. Концепції Михайла Бахтіна та Нонни Копистянської.</p> <p>Час як критерій: фабула розкриває події так, як би вони могли здійснюватись в реальності, а сюжет – так як про це розповідає автор.</p> <p>Фабула – ядро, схема розгортання сюжету, що визначає композиційну послідовність подій твору у часі і просторі.</p>

	<p>Сюжет – креативна інтерпретація фабули; сукупність подій, дій, вчинків у їхньому розвитку; динамічна система подій у літературному творі, що знаходиться в тісному взаємозв'язку; зображення фабульних подій в інтерпретації автора. Типи сюжетів: хронікальні, концентричні, комбіновані.</p> <p>Подія як основа сюжету. Спільне та відмінне між фабулою та сюжетом. Фабульний і сюжетний час. Позасюжетні компоненти твору: заголовок, пролог, епілог, ліричні, філософські або авторські відступи, іноді експозиція.</p> <p>Взаємозв'язок сюжету і композиції (внутрішня структура твору). Архітектонічна будова твору.</p> <p>Поняття про наратив. Наратор як оповідач. Наративні рівні тексту.</p> <p>Сюжетні прийоми: послідовне розташування елементів сюжету; інверсія; ретардація; ретроспекція; часові зміщення; асоціативна композиція; монтаж, колаж, мозаїка.</p>
1.6.	<p>Вірші та проза як типи художнього мовлення.</p> <p>Ритміка і метрика у віршуванні. Поняття ритму та метра. Види ритмометричних систем.</p> <p>Системи віршування: силабічна; силабо-тонічна; тонічне віршування; метричне віршування.</p> <p>Рима та її функції в поетичному тексті. Види рими. Білий вірш та верлібр.</p> <p>Строфіка та її різновиди. Ознаки строфи. Строфічні та астрофічні форми віршування. Тверді строфічні форми (сонет, рондель, секстина тощо).</p> <p>Фонетичні засоби увиразнення художнього мовлення. Алітерація, асонанс, звуконаслідування. Евфонія та какофонія. Сугестія.</p> <p>Лексико-синонімічні засоби увиразнення мовлення.</p> <p>Тропіка як основа поетичної виразності. Автологія і троп. Види тропів (метафора, метонімія, епітет, гіпербола тощо).</p> <p>Фігури поетичного синтаксису. Синтаксичний паралелізм, анафора, епіфора, інверсія, градація тощо.</p> <p>Мелодика і темп поетичного мовлення. Інтонація та пауза. Взаємодія ритму, мелодики і строфічної організації.</p>
1.7.	<p>Поділ літератури на роди. Історія їх вивчення. Античні уявлення про роди літератури. Специфіка літератури як жанрово-родової системи. Проблеми літературної генеалогії. Основні теоретичні підходи до літературної генеалогії.</p> <p>Сучасні підходи до поділу літератури на роди.</p> <p>Поняття про вид і жанр. Жанр як історична категорія. Структурні та функціональні особливості жанру. Трансформація жанрових форм у літературному процесі.</p> <p>Епос: походження, жанрові особливості та еволюція. Система жанрів. Первісні форми епосу. Основні жанри епосу. Еволюція епічного жанру в літературі ХХ–ХХІ ст.</p> <p>Лірика: походження, жанрові особливості та еволюція. Проблеми класифікації ліричних творів, їх жанровий поділ. Лірика як суб'єктивний рід літератури. Основні жанри лірики.</p> <p>Драма: походження, жанрові особливості та еволюція. Жанри драматичного роду. Витоки драми: ритуальні дійства та античний театр. Основні жанри драми. Новітні форми драматичного письма і постдраматичний театр.</p> <p>Ліро-епос та інші міжродові утворення. Балади, поеми, роман у віршах. Сучасні гібридні жанрові форми. Жанровий синтез у постмодерній літературі.</p> <p>Динаміка жанрових систем. Межі жанру та їх розмитість. Жанрова система та її динаміка у ХХ–ХХІ столітті. Розмивання меж між традиційними жанрами. Виникнення нових жанрових форм. Вплив цифрових технологій на жанрову еволюцію.</p>
1.8.	Художній метод, літературний напрям та стиль.

	<p>Роль епістем, світогляду та естетичних принципів у формуванні художніх методів. Основні художні напрями в історії літератури Нового часу. Класицизм, сентименталізм, романтизм. Реалізм, натуралізм, модернізм. Постмодернізм та новітні літературні тенденції.</p> <p>Літературний процес як предмет теоретичного дослідження у діахронному та синхронному вимірах. Поняття художньої еволюції та зміни літературних епох. Фактори розвитку літературного процесу. Становлення, деформація та зміна стильових напрямів. Етапи розвитку літературних стилів: зародження, розквіт, криза, трансформація. Взаємодія різних стильових систем в один історичний період. Причини занепаду та зміни стильових напрямів.</p> <p>Літературний канон: зміст і трансформації. Поняття літературного канону. Літературний канон як динамічна категорія. Виклики канонічності в сучасній літературі.</p> <p>Національна специфіка літератури. Національні моделі розвитку літератури. Література як виразник національної ідентичності.</p> <p>Взаємодія літератур: впливи, запозичення, аналогії і типологічні збіги.</p>
2.1.	<p>Специфіка античної епістем. Роль античної філософії у становленні поетики. Піфагорійський союз. Піфагор як перший теоретик. Концепція музики / гармонії сфер. Мімезис.</p> <p>Софістика. Маєвтика. Антропологічний поворот у філософії.</p> <p>Даймоній / геній Сократа. Сократичний метод діалогу. сократівська іронія. “Апология Сократа”. Вплив Сократа на філософські та гуманітарні науки.</p> <p>Вчення про ідеї, світ ідей, ідеальний світ Платона. Метафора “печери”. Академія Платона. «Діалоги».</p> <p>Аристотель систематизатор, енциклопедист. Ентелехія. Лікей. “Поетика” Аристотеля – перший твір, що узагальнив естетичні знання античного світу. Поетика художніх засобів “Риторичі” Аристотеля. Виховна роль поезії. Катарсис.</p> <p>Риторичні трактати Цицерона та Квінтіллана. Питання теорії літератури у трактаті “Послання до Пізонів” Квінта Горація Флакка.</p> <p>Еволюція поетики в період європейського Середньовіччя та Відродження.</p> <p>Середньовічна епістема. Система літератури Середньовіччя. Теоцентричні філософські концепції.</p> <p>Патристика Аврелія Августина Блаженного. “Сповідь” – перша духовна автобіографія у західній культурі</p> <p>Філософія Томізму у «Сумі теології» Аквініата.</p> <p>Ренесансна епістема. Гуманізм.</p> <p>Літературна творчість і філософські міркування Франческо Петрарки. Поетика тексту «Таємниця мого зцілення (сповідь)». Феномен Данте Аліг'єрі. Естетичні й літературознавчі міркування Боккаччо, Леонардо да Вінчі, Боттічеллі, Дюрера та ін. Новаторство Джованні Піко делла Мірандола. Мішель де Монтень – родоначальник жанру есе.</p> <p>Шекспір як «центр» канону європейської літератури.</p> <p>«Класична» епістема XVII-XVIII ст. Раціоналізм та емпіризм. Картезіанство Рене Декарта. “Розмірковування над методом”. Способи пізнання за Барухом Спінозою.</p> <p>Естетика і поетика Класицизму. «Поетичне мистецтво» Нікола Буало. Жанрова стратифікація. Суперечка давніх і нових.</p> <p>Естетика і поетика Бароко.</p> <p>Європейське літературознавство XIX ст. Синергія методів і стилів: просвітництво, романтизм, критичний реалізм, реалізм, натуралізм. Трактат Готхольда Лессінга «Лаокоон, або Про межі живопису і поезії». Вплив філософії Іммануїл Канта на літературознавство.</p> <p>Виникнення герменевтики. Внесок Фрідріх Шлеєрмахера. Концепція герменевтичного кола.</p>

	<p>Вплив філософії Сьорена К'єркегора на літературознавство. Інтерпретація поняття іронії.</p> <p>Культурно-історична школа. Доробок Іполита Тена. Концепція «раса – середовище – момент».</p> <p>Значущість філософії Фрідріха Ніцше для поетики й літературознавчої методології. «Народження трагедії із духу музики». Аполонівське й діонісійське начала.</p> <p>Розвиток літературознавства у ХХ ст. Поліморфність епістемі ХХ ст. в контексті історичних подій епохи. Масові суспільні рухи ХХ ст. НТР. “Linguistic turn”.</p> <p>Теорія відносності Альберта Ейнштейна та літературознавче тлумачення хронотопу (Михайло Бахтін, Олексій Чичерін, Нонна Копистянська).</p> <p>Томас Т. Кун “Структура наукових революцій”.</p> <p>Вплив Анрі Бергсона на філологію. Феноменологія Едмунда Гуссерля в контексті гуманітарної методології.</p> <p>Концепція літературного твору Романа Інгардена. Іntenційний акт свідомості. Горизонт сподівань. Місця невизначеності. Феноменологія сприйняття за Морісом Мерло-Понті.</p> <p>Екзистенціалізм: Карл Ясперс, Жан Поль Сартр, Альбер Камю.</p> <p>Фундаментальна онтологія Мартіна Гайдеггера.</p> <p>Герменевтика розуміння Ганс-Георг Гадамера. Герменевтичне коло. «Істина і метод».</p> <p>Конфлікт інтерпретацій Поля Рікера.</p>
2.2.	<p>Методологія як учення про сукупність методів, що використовуються у певній науці. Завдання методології науки. Методологічний підхід. Методика аналізу.</p> <p>Літературознавча методологія. Філософія – первісна методологічна база літературознавства. Зв'язок із концепцією та концептом. Запобігання методологічного плюралізму.</p> <p>Міфопоетика як умовна назва низки підходів до тлумачення літератури, що пропонують її розглядати за допомогою міфологічного методологічного підходу. Міф та міфологема. Теорія запозичень (“міграційна теорія”) Т. Бенфея. Концепції Джеймса Джорджа Фрезера („Золота гілка: Дослідження магії і релігії”). Порівняльна міфологія Джозефа Кемпбелла («Тисячолікий герой»). Ототожнення різних сфер культури із самостійними символічними формами міфу, релігії, мистецтва Ернстом Кассіером. Вивчення структури міфу Яковом Голосовкером („Логіка міфу”). Концепція архетипу, міфу і “колективного несвідомого” Карла Густава Юнга. Методика дослідження психоаналітичних значень для людської уяви образів стихій Гастоном Башлярмом. Психологічні основи створення і функціонування міфу за Мірчею Еліаде. Структуралістська теорія міфу Клода Леві-Стросса.</p>
2.3.	<p>Поетика – естетика і теорія поетичного мистецтва. Поетика як теорія. Поетика як система, теоретична основа філологічного аналізу художніх текстів і смислових структур; дослідження походження (генезису) сутності, видів та форм словесної художньої творчості. Відмінність історичної та теоретичної поетик.</p> <p>Інтерпретація художнього образу і художньої мови Олександра Потебні. Потебніанська філософія мови („Думка і мова”). Концепція про внутрішню форму слова. Диференціювання поезії і прози.</p> <p>Генологія і жанрологія. Жанр, жанровий канон, жанрова система, метажанр. Європейські жанрові теорії.</p> <p>Біографічний метод. Вивчення відносин „автор – твір”, в яких автор – жива, конкретна людина. Біографія і особистість письменника як визначальні моменти творчості. Шарль Огюст Сент-Бев – основоположник біографічного методу.</p>
2.4.	<p>Порівняльне літературознавство, літературна компаративістика і літературознавча компаративістика. Генетичний, контактний і типологічний</p>

	<p>підходи. Порівняльна тематологія, компаративна генологія (жанрова типологія), типологія стильових течій, порівняльна історія національних літератур різних країн, типологія міжлітературного простору. Питання функціонування традиційних образів і фабул у межах компаративістики. Школа ТСО Анатолія Волкова.</p> <p>Імагологія. Вивчення образів Інших та Чужих націй, країн, культур, сторонніх у свідомості сприймаючого суб'єкта. Бінарна опозиція „свій” / „чужий” в основі імагології. Етнообраз, автообраз, гетерообраз, метаобраз, контробраз.</p>
2.5.	<p>Герменевтика як теорія, методика і мистецтво інтерпретації. Завдання герменевтичного аналізу (тлумачення). Проблема розуміння. Ключові етапи розвитку герменевтики: античність; біблійна герменевтика; універсальна (ліберальна) герменевтика Ф. Шлеєрмахера; дільтеївська гуманітарна герменевтика; феноменологія Е. Гусерля; онтологічна герменевтика М. Гайдегера; філософська герменевтика Г. Гадамера; латентна герменевтика П. Рікера.</p> <p>Концепції герменевтичного кола.</p> <p>Рецептивна естетика – різновид естетичної теорії, зосередженої на проблемі сприймання художніх творів. Рецептивна поетика. «Констанська революція»: «Історія літератури як провокація літературознавства» Р.Яусса. Горизонт очікування.</p> <p>Розвиток рецептивної естетики в працях В. Ізера про народження нового сенсу в акті естетичного сприйняття. Ідея В. Ізера про імпліцитного та експліцитного читача („Імпліцитний читач”). Консистенція тексту. Місця невизначеності.</p> <p>Методологічна стратегія У. Еко щодо відкритого характеру художнього твору.</p>
2.6.	<p>Специфіка постнекласичної літературознавчої методології. Виникнення й етапи становлення структуралізму у гуманітарному комплексі наук. Структуралізм як інтелектуальний рух. Клод Леві-Стросс – французький структураліст та засновник структурної антропології. Постструктуралізм. Інтердисциплінарна природа постструктуралістської методології як рефлексії на сучасний стан гуманітарних наук. Від структуралізму до постструктуралізму: концепції Ролан Барта, Мішеля Фуко, Жака Лакана, Жюльєн Дельоза. Смерть суб'єкта, смерть автора, смерть людини. Людина і світ як текст. Інтердискурсивні дослідження Юлії Крістєвої. Деконструктивізм.</p> <p>Природа, форма і функціонування наративу (оповіді). Дослідження проблем часу, способу й голосу як предмет наратології. Фази розвитку наратології. Критерії наративного. Класифікації типів нараторів. Функції наратора в художньому тексті. Моделі наративного конструювання. Дієгезис. Фокалізація. Фікціональність.</p>
2.7.	<p>Сучасна постмодерністська (аналітична) антропологія. Літературний текст як документ. Дослідження проблем, тем, мотивів пам'яті, самотності, страху, радості, тілесного, людського, тваринного, Іншого, Інакшого, свідомості та підсвідомості, уяви та уявного.</p> <p>Триадна концепція фіктивного, уявного та реального В. Ізера („Причинки: від теорії читацького відгуку до літературної антропології”). Кліффорд Гірц – основоположник інтерпертативної антропології. Антропологічні студії Ж.-М. Шеффера „Кінець людської винятковості”. Ришард Нич і польський варіант антропології. Поетика тілесності.</p> <p>Постколоніальна теорія. Виникнення постколоніалізму (Ф. Фанон „Чорна шкіра, білі маски”). Поняття колоніальної ментальності та постколоніальної травми. Значення праці Едварда Саїда „Орієнталізм” як фундаменту постколоніальної теорії щодо взаємовідношення імперського центру і колоніального простору.</p> <p>Мультикультуралізм і криза національної ідентичності. Поняття гендеру, гендерних ролей та стереотипів. Етапи становлення гендерних студій. Фемінізм як теорія, ідеологія та філософська концепція, інтелектуальний рух і методологія.</p>
2.8.	<p>Міжтекстова взаємодія. Інтертекстуальність – «першооснова літератури». Взаємодія між прототекстом / претекст / текст-донор та текст-реципієнтом. Внесок</p>

	Р.Барта та Ю.Крістєвої. Форми міжтекстуальних відношень: цитування та його види; алюзія та її види; ремінісценція; пастиш; центон; парафраза; пародія; гіпертекст; палімпсест; автоінтертекстуальність. Інтермедіальність. Екфрасис. Синестезія тексту.
--	--

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Завдання
1	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект.</i> ● <i>Прочитати міф «Аполлон і музи», проінтерпретувати його в аспекті онтології мистецтва.</i> ● <i>Поміркувати над проблемою: Значення музейного, текстологічного, історіографічного, палеографічного та бібліографічного дослідження для розвитку сучасної філології: взаємозв'язок дисциплін і їхній внесок у збереження культурної спадщини.</i> ● <i>Прочитати та законспектувати:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Арістотель. Поетика / Пер. з давньогр. Б. Тена. Харків : «Фоліо», 2018. 2. Розділ «Археологічний опис» з книги: Фуко, Мішель. Археологія знання / Пер. з фр. В. Шовкун. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003.
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект.</i> ● <i>Підібрати приклади різних інтерпретацій одного художнього образу у мистецтві та літературі.</i> ● <i>Прочитати та законспектувати:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Потєбня О. Думка і мова. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. за ред. М. Зубрицької. С.23-35. 2. Тичініна А., Наместюк С. Інтерпретація художнього образу: аспекти поетики і методики. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)). 2023. № 7(13). С.287-299. 3. Лановик М. Функціонування художнього образу в різномовних дискурсах. Тернопіль : Економічна думка. 1998.
3	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект.</i> ● <i>Підготувати презентацію «Форма та зміст у побуті та мистецтві».</i> ● <i>Прочитати та законспектувати перші розділи з праць:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Матвієнко С. Дискурс формалізму: український контекст. Львів: Літопис, 2004. Червінська О.В. Аргументи форми: монографія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015.
4	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект.</i> ● <i>Аналіз художнього твору. Оберіть прозовий літературний твір і здійсніть його аналіз, звертаючи увагу на наступні аспекти:</i> <p>Визначте основні теми твору. Яка основна ідея? Чи є в творі кілька тем (монотематичний або політематичний твір)?</p> <p>Проаналізуйте мотиви, які рухають персонажами твору. Які з них є провідними, а які – лейтмотивами?</p> <p>Охарактеризуйте конфлікти, що виникають у творі. Які з них є основними, а які – допоміжними?</p> <p>Визначте проблему, яку піднімає автор. Які питання залишаються відкритими для розмірковування?</p> ● <i>Складіть таблицю, в якій наведете основні теми і мотиви для кожного прочитаного твору англомовної літератури ХХ ст.</i>
5	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Оберіть два літературних твори одного жанру і порівняйте їх з точки зору фабули та сюжету.</i> • <i>Оберіть твір, у якому наявні позасюжетні компоненти, такі як заголовок, пролог, епілог або авторські відступи. Проаналізуйте роль кожного з цих компонентів у формуванні загальної структури твору. Як вони впливають на сприйняття сюжету та його інтерпретацію?</i> • <i>Створіть власний короткий твір (не більше 1000 слів) із певним наративом, де Ви свідомо використовуєте різні наративні рівні та прийоми. Зверніть увагу на те: Як ви будете наратив: через одного наратора чи кількох? Як зміщення часу та простору допомагає в передачі вашого задуму? Використовуйте не менш ніж три різні сюжетні прийоми (інверсія, ретроспекція, монтаж тощо). Після написання твору проаналізуйте його, враховуючи використані прийоми та наративні стратегії.</i> • <i>Прочитати та законспектувати перший розділ з праці:</i> Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова : монографія. Львів : ПАІС, 2012.
6	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Здійснити цілісний аналіз поетичного тексту (з літератури ХХ ст.)</i> • <i>Прочитати та законспектувати статті на вибір з праці:</i> Костенко Н.В. Вірш і поезія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. • <i>Прочитати та законспектувати перший розділ з праці:</i> Бунчук Б. Віршування Івана Франка: монографія. Чернівці : Рута, 2000.
7	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Прочитати та законспектувати, опрацювати схеми генези літературних родів і жанрів із книги.</i> Галич, О.О. (2017). Вступ до літературознавства : підручник. Міністерство освіти і науки України. Нац. університет: Львівська політехніка. • <i>Прочитати та законспектувати перший розділ з праць:</i> 1. Бовсунівська Т. В. Жанрові модифікації сучасного роману / Т. В. Бовсунівська. – Харків : „Діса плюс”, 2015. 2. Васильєв Є. М. Сучасна драматургія : жанрові трансформації, модифікації, новації. – Луцьк : ПВД „Твердиня”, 2017.
8	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Прочитати та законспектувати перший розділ з праць:</i> 1. Блум Г. Західний канон. Книги та вчення століть. Переклад з англійської: Олег Буйвол. Харків : Фоліо, 2024. 2. Павлишин М. Канон та іконостас: Літературно-критичні статті. Київ: Видавництво «Час», 1997. • <i>Укласти власний літературний канон зарубіжної літератури.</i>
9	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект.</i> • <i>Прочитати 1 діалог Платона на вибір.</i> • <i>Знайти інтерпретації образів античних філософів в англійській літературі.</i> • <i>Виписати додаткову інформацію про орфізм.</i> • <i>Поміркувати над проблемою: Катарсис і англійська драма.</i>
10	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект.</i> • <i>Пояснити афоризм: Littera gesta docet quid credes allegoria Moralis quod agas quo tendas anagogia.</i> • <i>Прочитати текст: Аврелій Августин Блаженний «Сповідь».</i> • <i>Прочитати текст: Франческо Петрарка «Таємниця мого зцілення (сповідь)».</i>
11	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект.</i> • <i>Поміркувати над поетикою картини Вільяма Блейка “Ньютон” (божественний геометр).</i> • <i>Прочитати та законспектувати працю Нікола Буало «Поетичне мистецтво».</i>
12	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Переглянути відеозапис лекції на платформі Moodle, доповнити конспект.</i> • <i>Прочитати та законспектувати працю:</i>

	<p>Ніцше Ф. Народження трагедії // Пер. з нім. О.Фешовця // Фрідріх Ніцше. Повне зібрання творів. Львів: Астролябія, 2004. – Т. 1. – С. 11–128.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ознайомитися зі працею:</i> <p>Кант І. Відповідь на запитання: Що таке Просвітництво? Переклад з німецької: Олег Фешовець. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003.</p>
13	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Обрати, прочитати та законспектувати фрагменти з праць:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бергсон А. Творча еволюція. Переклад з французької Романа Осадчука. Київ: Видавництво Жупанського, 2010. 2. Гусерль Е. Досвід і судження. Дослідження генеалогії логіки / пер. і післямова В. Кебуладзе. Харків: Фоліо, 2018. 3. Ингарден Р. Літературно-художній твір. Львів: Літопис, 2024. 4. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. Пер. з фр., післямова та прим. О. Йосипенко, С. Йосипенко. Київ.: Український Центр духовної культури, 2001. 5. Гайдеггер М. Дорогою до мови / Переклад з нім. Володимир Кам'янець. Львів: Літопис, 2007.
14	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Прочитати та законспектувати статті:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Козлик І. В. Методологія літературознавства як актуальна проблема // Зарубіжна література в навчальних закладах, 2004. – № 1. – С. 57–58; 2004. – № 5. – С. 60–62 2. Павличко С. Д. Методологічна ситуація в сучасному українському літературознавстві // Теорія літератури. Київ : Видавництво Соломії Павличко „Основи”, 2002. 3. Червінська О.В. Після Потебні, після Білецького, після Чижевського, після Затонського: сучасна українська літературознавча думка в межах ідей герменевтики та рецептивної теорії. Питання літературознавства. – 2010. – Вип. 81. – С. 3–23. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Обрати, прочитати та законспектувати фрагменти з праць:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гундорова Т. Леся Українка. Книги Сивілли. Харків : Віват, 2023. 2. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства, 2005.
15	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Обрати, прочитати та законспектувати фрагменти з праць:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Башляр Г. Фрагменти Поетики Вогню. Харків : Фоліо, 2004. 2. Кемпбелл Дж. Тисячолікий герой. Переклад з англ.: Олександр Мокровольський. Львів: Terra incognita. 2020. 3. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме / пер. з англ. – Львів: Астролябія, 2012. 4. Грабович Гр. Поет як міфотворець: семантика символів у творчості Тараса Шевченка К. : Часопис "Критика", 1998. 5. Рікер П. Сам як інший. Київ : Дух і літера, 2000. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Прочитати та законспектувати статті:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білецький О. Українська література серед інших літератур світу. Зібрання праць: У 5 т. - Т. 2. - К.: Наук, думка, 1965. - С. 5-49. 2. Папуша І. До методології літературознавчої компаративістики. Слово і час, 2002. – № 3. – С. 58–67. 3. Волков А. Р. Традиційні сюжети та образи (деякі питання теорії). Питання літературознавства. 1995. Вип. 2. С. 3-15.
16	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Прочитати та законспектувати праці:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Червінська О. В. Рецептивна поетика. Історико-методологічні та теоретичні засади : навч. посібник. Чернівці : Рута, 2001. 56 с. 2. Ізер В. Процес читання: феноменологічне наближення. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. М. Зубрицької]. Львів : Літопис, 1996. С. 263-277. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Обрати, прочитати та законспектувати фрагменти з праць:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів [пер. М. Гірняк]. Львів : Літопис, 2004.

	<p>2. Яус Г.Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна; пер. з нім. Р.Свято і П.Таращук. Київ: Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2011.</p>
<p>17</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Значення діяльності журналу „Tel Quel” для розвитку структуралізму, постструктуралізму та деконструктивізму.</i> • <i>Підготувати презентацію на тему „Спільне та підмінне у поетиці структуралізму, постструктуралізму та деконструктивізму”.</i> • <i>Підібрати до кожного типу наратора за класифікаціями Ж. Женетта і В. Шміда приклади з англomовної літератури.</i> • <i>Прочитати та законспектувати праці:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мацевко-Бекерська Л. Типологія наратора: комунікативні аспекти художнього дискурсу. Науковий вісник Миколаївського держ. ун-ту імені В. Сухомлинського. Миколаїв : МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2011. № 48. 140 с. 2. Папуша І. Що таке наратологія? (огляд концепцій). <i>Studia Methodologica</i>. Вип. 16. Тернопіль : Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2005. С. 29-46. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Обрати, прочитати та законспектувати фрагменти з праць:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дерріда Ж. Письмо та відмінність [пер. В. Шовкун]. Київ : Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2004. 2. Крістева Ю. Полілог [пер. з фр. П. Таращук]. Київ : Юніверс, 2004. 3. Нич Р. Світ Тексту: постструктуралізм і літературознавство [пер. з пол. О. Галета]. Львів : Літопис, 2007.
<p>18</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Знайти серед зразків англomовної літератури ХХ-ХХІ ст. приклади інтертекстуальних взаємодій.</i> • <i>Підібрати показові приклади із художньої літератури щодо взаємозв'язків літератури з музикою, живописом, фотографією, кіно з опертям на розвідку:</i> • <i>Маценка С. Метамистецтво: словник досвіду термінотворення на межі літератури й музики. Львів : Аріорі, 2017.</i> • <i>Прочитати та законспектувати перший розділ праці:</i> Рихло П.В. Поетика діалогу. Творчість Пауля Целана як інтертекст. Чернівці : Рута, 2005. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Прочитати та законспектувати статтю:</i> Тичініна А., Нікоряк Н. Новела В. Домонтовича «Спрага Музики» в аспекті інтердискурсивної методології. <i>Visnyk Universitetu imeni Alfreda Nobelya. Seriya: Filologichni Nauki</i>, vol. 1, issue 25, pp. 131-143, 2023. https://doi.org/10.32342/2523-4463-2023-1-25-10
<p>19</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Прочитати та законспектувати статті:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Криворучко С. К. Концепція феміністичної критики. Питання літературознавства. 2015. Вип. 91. С. 209–219. 2. Крістева Ю. Час жінок // Про рівність статей. Збірник / Пер. з фр. під заг. ред. О. Хоми. Київ : ППС-2002, 2007. С. 25-46. 3. Павличко С. Чи потрібна українському літературознавству феміністична школа? Слово і час. 1991. № 6. С. 10-15 <ul style="list-style-type: none"> • <i>Обрати, прочитати та законспектувати фрагменти з праць:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Висоцька Н. О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ – початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму. Київ : Вид.центр КНЛУ, 2010. 2. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми : статті та есеї. – Київ : Грані-Т, 2013. 3. Іванишин П. Українське літературознавство постколоніального періоду : монографія. Київ : ВЦ „Академія”, 2014. 4. Павличко С. Націоналізм, сексуальність, орієнталізм: складний світ Агатангела Кримського. Київ : Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2016. 5. Саїд Е. Орієнталізм [пер.з англ. В. Шовкуна]. Київ : Вид-во Соломії Павличко „Основи”. 2001.

Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі, міні-проекти);
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни впродовж семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамен). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за виконання модульної контрольної роботи. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання модульної роботи (різномірності завдання).

Модульна робота складається з 30 завдань тестового формату (1 бал / правильна відповідь на 1 питання).

Критерії оцінювання відповіді на іспиті

Іспит передбачає відповідь на чотири запитання, зазначених у екзаменаційному білеті. Кожне питання максимально оцінюється в 10 балів (в сумі – 40). За кожну відповідь студент отримує певну кількість балів, виходячи з наступних критеріїв:

9-10 балів: Відповідь вичерпна, логічно структурована, демонструє всебічне розуміння матеріалу. Студент має глибокі та міцні знання програмних положень теорії літератури; виявляє аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення, мовно-стилістичну досконалість, креативність. Наведені у відповіді приклади є доречними, точними і добре аргументованими.

7-8 балів: Відповідь загалом правильна і розкриває більшість аспектів питання, проте може бути недостатньо деталізованою, містити деякі неточності. Демонструється розуміння матеріалу, проте аргументація менш переконлива. Студент в цілому дає вичерпну відповідь на запитання, але мають місце окремі недоліки не принципового характеру. Відповіді подекуди бракує аналітичного характеру, присутні мовно-стилістичні огріхи. Наведені приклади доречні, але можуть бути недостатньо розкриті або пояснені.

4-6 балів: Відповідь частково правильна, але поверхнева, не охоплює всі аспекти питання. Студент демонструє достатню обізнаність з матеріалом, однак суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Знання термінів і концепцій з теорії літератури є обмеженим, аргументація слабка або нечітка. Відповідь містить змістовні та логічні помилки, основні положення обґрунтовані непереконливо. Наведені приклади є, але вони неповні чи не зовсім доречні. Мовлення має значну кількість помилок.

0-3 балів: Відповідь відсутня (0), нерозкрита, неповна, неправдива, поверхнева. Студент демонструє дезорієнтацію у термінології і не знає базових концепцій з теорії літератури. Приклади зовсім відсутні або не мають відношення до питання. Мовлення постає незрозумілим, хаотичним, аргументація відсутня або невірна.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно

Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Назвіть основні стадії розвитку літератури від фольклору до сучасних цифрових форм та коротко охарактеризуйте кожен з них.
2. Як наука пояснює світ через категорії, поняття, терміни та парадигми? Які групи наук виділяються? Чи визначається філологія як синергія мовознавства і літературознавства? Яке місце займає літературознавство як наука у загальній системі знань?
3. Що означає термін «література»? Які основні ознаки літератури як мистецтва слова та як сукупності словесної і друкованої продукції? Які функції літератури (пізнавальна, комунікативна, естетична, виховна, морально-етична, ігрова) і як вони проявляються у творчості?
4. Чому художність вважається головним аксіологічним критерієм літературного твору? Яке значення має художньо-естетична цінність тексту?
5. Які основні дисципліни входять до структури літературознавства, і чим вони відрізняються за діахронічним та синхронічним підходами?
6. Що таке дискурс і епістема у контексті літературознавства? Як ці поняття впливають на формування наукового світогляду?
7. Як класифікуються види мистецтв та які функції мистецтва виділяються? Як мистецтво як процес сприйняття і відтворення світу реалізується через художній образ? Яку роль відіграє слово у цьому процесі?
8. Які основні підходи та класифікації художнього образу існують від античності до сучасності? Наведіть приклади термінології (образ, система образів, персонаж, персонифікація, простір персонажа, характер, герой, ліричний герой, ліричне «Я», образ автора).
9. Які параметри визначають зміст (що сказано) і форму (як сказано) в літературному творі?
10. Визначте та охарактеризуйте основні категорії літературного твору: тема, ідея, мотив, проблема, конфлікт. Як вони взаємодіють і формують ідейно-тематичну основу твору?
11. Що таке тема? Які функції вона виконує (предмет художнього зображення, стилістичний чинник, інспіратор образного мислення, посередник між «дійсністю» та естетичною реальністю)? Що відрізняє монотематичний текст від політематичного? Які «вічні» теми зустрічаються в літературі?
12. Який зв'язок між фабулою та сюжетом? Чим відрізняється фабульний час від сюжетного часу? Назвіть типи сюжетів і поясніть їх особливості. Яку роль відіграють позасюжетні компоненти у формуванні загальної композиції твору?
13. Що таке нарратив і хто є нарративом (наратор)? Які прийоми використовуються для конструювання сюжету в художньому тексті? Як сюжет служить способом розгортання теми твору?
14. Що таке мотив, і яку роль він відіграє у розвитку вчинків персонажів та внутрішнього світу твору? Назвіть і поясніть різні види мотивів. Які типи мотивів можна виділити в художньому творі?
15. У чому полягає різниця між ідеєю і темою твору?
16. Що включає поняття проблематики? Як проблематика відображає авторський задум та охоплює коло проблем твору?
17. Перерахуйте види конфліктів і поясніть, чому конфлікт виступає енергоносієм

художнього світу. Як розвиток конфлікту впливає на формування сюжету і композиції твору?

18. Що таке терміни «хронотоп» і «часопростір» за концепціями Михайла Бахтіна та Нонни Копистянської? Як час виступає критерієм у розмежуванні фабули та сюжету?
19. Як ви розумієте поняття фабули? Чим відрізняється фабула від сюжету, і як кожне з них впливає на композицію твору? Що таке фабульний і сюжетний час?
20. Назвіть типи сюжетів та коротко охарактеризуйте кожен із них. Яку роль виконують заголовки, пролог, епілог, авторські відступи та інші позасюжетні елементи у формуванні композиції твору?
21. Які відмінності між віршовим та прозовим мовленням? Які основні риси характеризують кожен із цих типів мовлення?
22. Що таке ритм і метр у поезії? Які існують види ритмометричних систем? Опишіть основні системи віршування: силабічну, силабо-тонічну, тонічне та метричне віршування.
23. Які функції виконує рима у віршах? Назвіть основні види рими та поясніть поняття білого вірша і верлібру.
24. Що таке строфа і які її основні ознаки? Які існують типи строфічних і астрофічних форм, а також приклади твердих строфічних форм?
25. Які фонетичні засоби (алітерація, асонанс, звуконаслідування, евфонія, какофонія, сугестія) використовуються для увиразнення художнього мовлення?
26. Як лексико-синонімічні засоби сприяють виразності тексту?
27. Які види тропів існують і як вони впливають на художню виразність твору?
28. Які фігури поетичного синтаксису використовуються для створення ритмічної та смислової організації тексту?
29. Як відбувається взаємодія між ритмом, мелодикою та строфічною організацією?
30. Які сучасні підходи і тенденції в дослідженні віршів ви можете виділити?
31. Які особливості характеризують літературу як жанрово-родову систему? Які основні проблеми та теоретичні підходи визначають літературну генологію? Чим відрізняються класичні та сучасні підходи до класифікації літератури за родами?
32. Яке походження має епос, які його жанрові особливості та як він еволюціонував? Назвіть основні жанри епосу (наприклад, міф, казка, легенда, роман, повість, новела) та поясніть їхню роль у літературі ХХ–ХХІ ст.
33. У чому полягає специфіка лірики як суб'єктивного роду літератури? Які проблеми класифікації ліричних творів існують і які основні жанри лірики (ода, елегія, сонет, романс, гімн, мадригал тощо)?
34. Яке походження та жанрові особливості має драма? Які основні жанри драми (трагедія, комедія, драма, мелодрама, фарс) та як виникли сучасні форми драматичного письма та постдраматичний театр?
35. Які фактори сприяють розмиванню меж між традиційними жанрами і виникненню нових жанрових форм, зокрема вплив цифрових технологій?
36. Як визначаються поняття художнього методу, літературного напрямку та стилю?
37. Що таке літературний процес у діахронному та синхронному вимірах? Які фактори (внутрішньолітературні, соціокультурні, естетичні) впливають на його розвиток та зміну літературних епох?
38. Які етапи включає процес становлення, деформації та зміни стильових напрямів? Які фактори сприяють занепаду та трансформації стилів, і як взаємодіють різні стильові системи в один історичний період?
39. Як традиції і новаторство взаємодіють у літературному розвитку?
40. Як визначається літературний канон і які трансформації він зазнає в сучасній літературі?
41. Яка різниця між літературним методом, напрямом і стилем? Як співвідноситься індивідуальний стиль автора із загальною стильовою системою епохи?
42. Яку роль відіграє Піфагор у формуванні перших теоретичних концепцій (концепція музики/гармонії сфер, піфагорійський союз, мімесис)?
43. Що таке софістика та маевтика, і як вони вплинули на розвиток гуманітарних наук?
44. Що таке антропологічний поворот у філософії, і який вплив він справив на гуманітарні

науки?

45. Які основні елементи сократівського методу (даймоній, сократівська іронія, "Апологія Сократа") та як вони вплинули на подальший розвиток філософії?
46. Які основні ідеї про світ ідеальних форм викладає Платон?
47. Як Аристотель систематизував знання та який внесок зробив його "Поетика" у формування естетичних знань?
48. Які філософські течії (епікурейці, стоїки, кініки, скептики, неоплатонізм Плотіна) вплинули на літературознавство?
49. Як формувалася система літератури середньовіччя, і які теоцентричні філософські концепції домінували в цей період? Яке значення має патристика Аврелія Августина ("Сповідь") для західної культури?
50. Які основні ідеї Петрарки, Данте, Боккаччо та інших творців епохи Відродження вплинули на розвиток літератури?
51. Які основні ідеї раціоналізму, емпіризму та картезіанства (Декарт, "Розмірковування над методом") визначали класичну епістему?
52. Які особливості характеризують естетику і поетику класицизму (на прикладі "Поетичного мистецтва" Нікола Буало) та бароко?
53. Яким чином ідеї Канта вплинули на розвиток літературознавства? Які основні аспекти кантіанської філософії знаходять своє відображення в літературних дослідженнях?
54. Що таке герменевтика як теорія, методика та мистецтво інтерпретації тексту? Які основні етапи розвитку герменевтики Ви можете назвати?
55. Як у «Лекціях з естетики» Гегель описує діалектику мистецтва? Яке значення має діалектичний підхід у літературознавстві?
56. Що означає концепція «раса – середовище – момент», і як вона впливає на дослідження літератури?
57. Яким чином твір Фрідріха Ніцше «Народження трагедії із духу музики» відображає аполонівське та діонісійське начала? Яке значення має Ніцше для сучасної літературознавчої методології?
58. Як історичні події ХХ століття вплинули на формування поліморфної епістемі? Яке місце займають масові суспільні рухи та науково-технічна революція (НТР) у зміні культурного дискурсу?
59. Що таке "linguistic turn" і як він вплинув на підходи в гуманітарних науках?
60. Як концепція Томаса Куна «Структура наукових революцій» застосовується у літературознавстві?
61. Як теорія відносності Альберта Ейнштейна вплинула на літературознавче тлумачення хронотопу?
62. Які основні ідеї феноменології Едмунда Гуссерля можна застосувати в гуманітарних дослідженнях?
63. Які внески в літературознавство зробили Моріс Мерло-Понті, Карл Ясперс, Жан Поль Сартр та Альбер Камю?
64. Як фундаментальна онтологія Мартіна Гайдеггера впливає на сучасну літературознавчу методологію?
65. В чому полягає підхід Ганса-Георга Гадамера в його творі «Істина і метод» та що таке герменевтичне коло?
66. Як визначається методологія як учення про сукупність методів у певній науці? Які етапи розвитку методології гуманітарних наук можна назвати?
67. Як поетика визначається як система, що лежить в основі філологічного аналізу художніх текстів? У чому полягає різниця між історичною і теоретичною поетикою?
68. Які ключові положення містить потєбніанська філософія мови ("Думка і мова") щодо внутрішньої форми слова? Як Потєбня диференціює поезію та прозу?
69. Які підходи до класифікації лірики (жанрова та тематична) відомі з працями О. Галича, Н. Костенко, І. Козлика та Е. Соловей-Гончарик?
70. Що таке жанр, жанровий канон, жанрова система та метажанр?
71. Як біографічний метод допомагає вивчати відносини "автор – твір"? Яку роль відіграють

- біографія і особистість письменника у формуванні творчості? Хто вважається основоположником біографічного методу?
72. Що таке міфопоетика, і як підхід міфу та міфологеми використовується для тлумачення літератури?
  73. Яку роль відіграє теорія запозичень (міграційна теорія) Т. Бенфея?
  74. Які основні положення пропонують Джеймс Джордж Фрезер та Джозеф Кемпбелл у своїх роботах?
  75. Як Ернст Кассінер ототожнює різні сфери культури з символічними формами міфу, релігії та мистецтва?
  76. Що розкриває структура міфу за Яковом Голосовкером, і як Карл Густав Юнг пояснює концепцію архетипу та колективного несвідомого?
  77. Які методики застосовуються для дослідження психоаналітичних значень образів стихій (за Гастоном Башляром) та які психологічні основи функціонування міфу висвітлює Мірча Еліаде?
  78. Які принципи структурного аналізу міфу пропонує Клод Леві-Стросс?
  79. Які основні терміни та підходи використовуються в порівняльному літературознавстві (генетичний, контактний, типологічний підходи)?
  80. Які проблеми функціонування традиційних образів і фабул аналізує школа ТСО Анатолія Волкова?
  81. Що таке імагологія, і як вона описує образи «свого» та «чужого» у свідомості?
  82. Які завдання герменевтичного аналізу (тлумачення) тексту, і чому важливо досягти не просто його зміст, а закладений сенс?
  83. Що таке рецептивна естетика, і як рецептивна поетика проектує структуру твору на реципієнта?
  84. Які концепції індивідуального сприйняття тексту розвивали такі мислителі, як Аристотель, Платон, В. Віндельбанд, Г. Лейбніц, А. Баумгартен, І. Кант, Гегель, В. Дільтей, Г. Яусс, В. Ізер та У. Еко?
  85. Що таке «горизонт очікування» за Р. Яуссом, і як розвивається рецептивна естетика в працях В. Ізера?
  86. Яку методологічну стратегію пропонує У. Еко щодо відкритості художнього твору?
  87. Які етапи становлення структуралізму в гуманітарних науках, і як мовознавчі ідеї Ф. де Соссюра були екстрапольовані в літературознавство?
  88. Що таке структуралізм як інтелектуальний рух, і які основні принципи його аналізу?
  89. Як постструктуралізм розвивається в контексті антропологічного повороту, і які ідеї Ролана Барта, Мішеля Фуко, Жака Лакана та Жюльєна Дельоза відображають перехід від структуралізму до постструктуралізму?
  90. Що означають концепції «смерті суб'єкта», «смерті автора» і «смерті людини»?
  91. Які основні поняття характеризують природу, форму та функціонування наративу в літературі?
  92. Що таке інтертекстуальність, які її форми існують (цитування, алюзія, ремінісценція, пастиш, центон, парафраза, пародія, гіпертекст, палімпсест, автоінтертекстуальність) та яку роль вона відіграє у літературознавстві?
  93. Що таке інтермедіальність і як вона описує взаємодію літератури з іншими видами мистецтва? Що таке екфрасис і які його різновиди?
  94. Які етапи становлення антропології ви можете назвати, і що характеризує сучасну постмодерністську (аналітичну) антропологію? Які теми стають пріоритетними в сучасній літературній антропології?
  95. Який внесок зробив Кліффорд Гірц як засновник інтерпретативної антропології, а також які результати показують дослідження Ж.-М. Шеффера та Ришарда Нича?
  96. Що таке постколоніальна теорія і які основні концепції (колоніальна ментальність, постколоніальна травма) вона включає? Яке значення має праця Едварда Саїда «Орієнталізм» у формуванні постколоніальної теорії? Які ідеї пропонує Гаятрі Чакраворті Співак, і як вони пов'язані з проблемами фемінізму, деконструкції та глобалізації?
  97. Як визначаються поняття гендеру, гендерних ролей та стереотипів, і які етапи

становлення гендерних студій існують? У чому полягають відмінності між фемінною, феміністською та жіночою літературою, і які особливості характеризують французький та американський феміністський дискурс?

Питання для підготовки до іспиту

Екзаменаційний білет містить 4 запитання: з історії літературознавства, загальні питання теорії літератури, літературознавча методологія та практичне завдання:

Історія літературознавства

1. Розкрити специфіку літератури як виду мистецтва. Динаміка розвитку форм літератури і науково-технічний прогрес: усна традиція, рукописна, друківана книга, електронна книга, аудіокнига, інтернет-література.
2. Окреслити розвиток науки про літературу в Античності. Піфагор та Піфагорійський союз. Поняття гармонії, «музика сфер», «орфізм», «мімезис». Вплив софістики на сучасні гуманітарні науки.
3. Охарактеризувати внесок Сократа в теорію літератури. Висвітлити інтерпретацію ідей Сократа в платонівських діалогах. «Даймоній» Сократа. Сократівська іронія і сократівська методика ведення діалогу. Сократівське питання.
4. Поняття «ейдос» у вченні Платона. Платон як учень Сократа. Платонівська метафора печери. Розгорнути інтерпретацію *ідей краси* в діалозі Платона «Бенкет».
1. Проаналізувати внесок Аристотеля у літературну теорію. Зміст та значення його праць «Поетика» та «Риторика». Окреслити формування теорії літературних родів за працями Аристотеля та її еволюцію в науковому дискурсі.
5. Визначити роль афінської школи в історичному становленні літературної теорії. Розкрити специфіку понять античної теорії мімезис, пафос, катарсис.
6. Проаналізувати значення еллінської школи риторики в еволюції теоретичної науки про літературу. Окреслити внесок Марка Аврелія Квінтіліана.
7. Пояснити значення середньовічної сентенції *«Littera gesta docet quid credes allegoria / Moralis quod agas quo tendas anagogia»*. Значення для середньовічної естетики праць Оригена, Фотія, Боеція, І.Дамаскіна, Т.Аквінського. Обґрунтувати вплив християнської екзегези на формування жанрової системи літератури.
8. Розкрити принципи формування християнської естетики та висвітлити розуміння прекрасного за Бл. Августином. Проаналізувати виникнення християнського жанру сповіді. «Таємниця мого зцілення (сповідь)» Ф.Петрарки.
9. Окреслити специфіку розвитку літературної теорії і критики у період Ренесансу: специфіка ренесансної епістеми; мультимітці епохи Відродження; феномен Данте за Г.Блумом; філософія мистецтва у «Суперечці живописця з поетом, музикантом і скульптором» Л. да Вінчі; особливості «Промови про людську гідність» Дж.Піко делла Мірандоли; есеїстика М. де Монтеня.
10. Означити принципи класицизму та теорію літературних стилів Н.Буало («Поетичне мистецтво»). Проаналізувати стильові антиномії класицизму і бароко.
11. Охарактеризувати естетику і поетику XVII-XVIII ст.: «класична» епістема; картезіанство, міркування Б. Спінози, Г. Ляйбніца, Дж. Локка, Д. Г'юма, Б. Паскаля, Дж. Віко; «нормативна» поетика Н. Буало; ідейний рух Просвітництва.
12. Прокоментувати концепцію гармонії віри і розуму в естетичній філософії Фоми Аквінського.
13. Охарактеризувати динаміку розвитку естетики і поетики у XIX ст.: праці Г. Лессінга, Й.Гердера, І.Канта, Ф.Шеллінга, Г.Ф.Гегеля, С. К'єркегора, братів Шлегелів. Романтизм і

Реалізм – метод, напрям, жанрова система, стиль. Письменники XIX ст. у ролі критиків та теоретиків.

14. Розкрити філософські ідеї Ф.Ніцше, дотичні до літературознавчої проблематики: «Народження трагедії із духу музики», аполлонівське і діонісійське в мистецтві.
15. Окреслити специфіку естетики і поетики XX ст.: історичний контекст, філософія, НТР; «Творча еволюція» за А.Бергсоном; «Трагедія культури» Г.Зіммеля, феноменологія Е.Гуссерля; «Літературний твір мистецтва» Р.Інгардена; «Феноменологія сприйняття» М.Мерло-Понті; антропологія та екзистенціалізм.

Загальні питання теорії літератури

1. Охарактеризувати літературознавство як науку, окреслити його об'єкт, основні, додаткові та допоміжні галузі, місце у контексті у сучасної гуманітаристики.
2. Пояснити терміни *епістема* і *дискурс* у значенні маркера літературних епох.
3. Охарактеризувати мистецтво як культурологічну систему через теоретичні інтерпретації цього поняття. Виокремлення окремих видів мистецтва із синкретичної системи. Окреслити теоретичні концепції генези та функцій мистецтва слова.
4. Охарактеризувати історію літератури як галузь літературознавства.
5. Окреслити літературну критику як галузь літературознавства. Форми і жанри літературної критики. Типи критиків.
6. Охарактеризувати літературний напрям як категорію поетики. Модернізм як культурологічний феномен (історія виникнення, ідейно-художнє підґрунтя, домінуючі ознаки та знакові зразки).
7. Охарактеризувати епічний рід та його жанрові різновиди. Навести приклади з англійської літератури.
8. Означити специфіку ліричного роду та теоретичні критерії його визначення.
9. Розкрити фонетичні особливості поетичної мови: урегульовані та неурегульовані повтори у віршованому тексті.
10. Визначити функцію стилістичних фігур в композиційній структурі вірша.
11. Визначити жанрологічні критерії лірики. Навести приклади з англійської літератури. Означити історичні етапи еволюції англійської поетичної форми.
12. Окреслити художність як важливий аксіологічний критерій літературного тексту.
13. Проаналізувати концепцію *хронотопу* за М. Бахтіним та її продовження в працях Н.Х. Копилянської. Охарактеризувати *часопростір* як категорію сучасної поетики.
14. Пояснити поняття *сюжет*, *фабула*, *нарратив*. Фабульний і сюжетний час. Типи сюжетів і фабул.
15. Проаналізувати художній образ як загально-естетичну категорію, розкрити специфіку словесного художнього образу: система образів літературного твору, персонаж, герой, наратор, дійова особа, персоносфера. Навести показові зразки.
16. Аргументувати вплив літературознавчих ідей О. Потебні на інтерпретацію художнього образу. Розкрити ідею про внутрішню і зовнішню форму слова. Ідеї О.Потебні у контексті методології рецептивної поетики та інтертекстуальності.
17. Проаналізувати поняття композиції й архітекτονіки, окреслити їхню специфіку в епічному, ліричному, драматичному творі. Прокоментувати функції паратекстуальних компонентів літературного тексту.
18. Охарактеризувати аспекти змісту літературного твору: тема, ідея, проблематика, конфлікт, використовуючи зразок із сучасної англійської літератури.
19. Обґрунтувати специфіку категорій *форма* і *зміст*. Діалектика форми та змісту. «Закон» гармонії форми та змісту. Аспекти форми та змісту у літературному тексті. Формальний метод у літературознавстві.
20. Проаналізувати парадигми автологія та троп. Розкрити специфіку понять символ і алегорія в інтерпретації теоретиків сучасності.
21. Окреслити метафору як спосіб образотворення. Розкрити специфіку літературної метафори.

Літературознавча методологія

1. Окреслити і прокоментувати напрями світової літературної теорії XX-XXI ст.

2. Окреслити методологію як галузь літературознавства. Сучасні методологічні практики, методологічний підхід, методика аналізу, методологічний плюралізм. Методологія історичної та теоретичної поетики.
3. Визначити жанрову специфіку епічних форм. Пояснити жанрологічні концепції М.Бахтіна, Н.Копистянської, Ж.-М. Шеффера, О.Червінської, Т.Бовсунівської, О.Васильєва. Розкрити тлумачення поняття архетип за І. Дамаскіним, К. Г. Юнгом, Г.Башляром.
4. Окреслити “міграційну теорію” Т. Бенфея та її значення для становлення методологічних напрямків літературознавства.
5. Прокоментувати історію розвитку літературознавчої герменевтики: Платон, біблійної герменевтика, Ф.Шлеєрмахер, В.Дільтей, М. Гайдеггер, Г. Гадамер, П. Рікер. Специфіка і завдання герменевтичного аналізу. Концепції герменевтичного кола і герменевтичного трикутника.
6. Окреслити специфіку біографічного методу в літературознавстві. Праці Ш. Сент-Бева. Використання біографічного методу сучасними дослідниками: Т.Потніцева, В.Фесенко, Ю.Павленко, Т.Гундорова.
7. Окреслити сутність мови і смисл буття в онтології М.Гайдеггера.
8. Розкрити процес формування компаративістики та культурно-історичної поетики. Пояснити поняття типології. Концепція І.Тена «раса-середовище-момент». Іван Франко – український представник культурно-історичного методу.
9. Порівняти концептуальні позиції герменевтики та рецептивної поетики. Концепція про імпліцитного читача. Українські герменевтичні та рецептивні студії.
10. Окреслити методологічну специфіку наратології. Навести приклад наративного аналізу тексту.
22. Пояснити інтермедіальність як домінанту сучасної літератури. Проінтерпретувати поняття екфразису на прикладі прочитаного твору.
11. Прокоментувати методологічну специфіку літературознавчої антропології з опертям на відповідні праці теоретиків.
12. Проаналізувати методологічні концепції постколоніальної критики та мультикультуралізму.
13. Охарактеризувати методологічну специфіку гендерних студій. Прокоментувати відповідні методологічні праці теоретиків. Застосувати до аналізу показового зразка англійської літератури.
14. Проаналізувати теорію інтертекстуальності за європейськими науковцями ХХ ст. Типи інтертекстуальності. Форми міжтекстуальних відношень. Прокоментувати внесок М.Бахтіна, Ю.Крістєвої, Р.Барта, М.Фуко, Ж.Женнета. Концепції «смерті суб’єкта» та «смерті автора» у дотик до питань інтертекстуальності. Інтертекстуальні студії в Україні.
15. Визначити зміст термінологічної парадигми *текст* в аспекті теорії рецепції. Горизонт очікування, «місця невизначеності», антиципація тексту, перлокуційний ефект, сугестія. Концепція відкритого твору У.Еко.
16. Проаналізувати концепцію Константської школи Г. Яусса та В. Ізера. Визначити принципові аспекти рецептивної поетики. Обґрунтувати термінологічний сенс понять *письмо – текст – твір*.
17. Окреслити методологічну програму структуралізму. Прокоментувати структуралістські концепції К. Леві-Стросса, М. Фуко, Ж. Женетта, Р. Барта. Зміна методологічної програми у напрямку до постструктуралізму.
18. Окреслити формування структурного методу в літературній теорії (школи К.Леві-Стросса, М.Фуко, Р.Барта, Ж.Лакана).
19. Проаналізувати специфіку методології постструктуралізму та деконструкції. Прокоментувати наукові праці М. Фуко, Р. Барта, Ю. Крістєвої, Ж. Дерріда, П. де Мана, Дж. Х. Міллера, Г. Блума.
20. Окреслити онтологію міфу та його літературознавчі концепції. Міфопоетика.
21. Охарактеризувати історичні передумови постмодернізму, специфіку постмодерністського тексту. Прокоментувати постмодерністські студії в Україні (праці С. Павличко, Т. Гундорової та ін.).

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни впродовж семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамен).

Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за виконання модульної контрольної роботи. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання модульної роботи (різномірні завдання).

Модульна робота складається з 30 завдань тестового формату (1 бал / правильна відповідь на 1 питання).

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №11 від 17.11.2020), під час проходження курсу «Теорія літератури» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням. Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskom-u-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) у процесі вивчення дисципліни здобувач освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу:

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;
- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;
- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;
- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат (свідоцтво), що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі онлайн),
- семінари й вебінари (в тому числі онлайн),
- літні /зимові школи тощо.

Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою

якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної рейтингової шкали.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (іспиту).

Студент, який набрав протягом нормативного терміна вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 35 балів, він не допускається до складання іспиту.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається іспит, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю – до 40 балів.

Іспит передбачає відповідь на чотири запитання, зазначених у екзаменаційному білеті. Кожне питання максимально оцінюється в 10 балів (в сумі – 40). За кожну відповідь студент отримує певну кількість балів, виходячи з наступних критеріїв:

9-10 балів: Відповідь вичерпна, логічно структурована, демонструє всебічне розуміння матеріалу. Студент має глибокі та міцні знання програмних положень теорії літератури; виявляє аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення, мовно-стилістичну досконалість, креативність. Наведені у відповіді приклади є доречними, точними і добре аргументованими.

7-8 балів: Відповідь загалом правильна і розкриває більшість аспектів питання, проте може бути недостатньо деталізованою, містити деякі неточності. Демонструється розуміння матеріалу, проте аргументація менш переконлива. Студент в цілому дає вичерпну відповідь на запитання, але мають місце окремі недоліки не принципового характеру. Відповіді подекуди бракує аналітичного характеру, присутні мовно-стилістичні огріхи. Наведені приклади доречні, але можуть бути недостатньо розкриті або пояснені.

4-6 балів: Відповідь частково правильна, але поверхнева, не охоплює всі аспекти питання. Студент демонструє достатню обізнаність з матеріалом, однак суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Знання термінів і концепцій з теорії літератури є обмеженим, аргументація слабка або нечітка. Відповідь містить змістовні та логічні помилки, основні положення обґрунтовані непереконливо. Наведені приклади є, але вони неповні чи не зовсім доречні. Мовлення має значну кількість помилок.

0-3 балів: Відповідь відсутня (0), нерозкрита, неповна, неправдива, поверхнева. Студент демонструє дезорієнтацію у термінології і не знає базових концепцій з теорії літератури. Приклади зовсім відсутні або не мають відношення до питання. Мовлення постає незрозумілим, хаотичним, аргументація відсутня або невірна.

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ЄКТС. Для їх порівняння використовується така таблиця:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре

Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Методи та освітні технології навчання

- *Інноваційні технології навчання*: модульне навчання, дистанційне навчання, контекстне навчання, імітаційне навчання, проблемне навчання.
- *Підходи до навчання*: діяльнісний, системний, компетентнісний, особистісно-орієнтований, синергетичний.
- *Принципи навчання*: демократичності, добровільності, рівноправності, поваги до особистості при дотриманні окреслених норм (правил, вимог, обов'язків), ціннісних орієнтирів кожної зі сторін, що передбачає активну взаємодію у реалізації спільних освітніх завдань при відповідальності кожного за отримані результати.
- *Методи навчання*:
  - словесні: навчальна лекція, бесіда, розповідь, пояснення, опрацювання дискусійних питань (метод визначення позиції, відстоювання заданої позиції, зміна позиції, порівняння альтернативних позицій, дискусія, дебати, диспути);
  - наочні: демонстрація, ілюстрація; дослід,
  - методи наукового пізнання: індукція, дедукція; традукція;
  - методи навчання за характером пізнавальної діяльності здобувачів освіти: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький;
  - активні методи: дидактичні ігри, аналіз конкретних ситуацій, вирішення проблемних завдань, мозкова атака, незавершені ідеї, case-метод).
  - кооперативні методи навчання: парне навчання, ротаційні трійки, карусель, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей, акваріум, загальне коло, мозаїка, дерево рішень.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																Іспит	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	40	100
3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3		

Рекомендована література

Основна

1. Астрахан, Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 296 с.
2. Колошук, Н. Г. Порівняльне літературознавство: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 424 с.
3. Левчук, Т. Феномен літературності: монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2018. 368 с.
4. Павличко, С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ : Основи, 2024. 632 с.
5. Ткаченко А. О. Мистецтво слова (Основи літературознавства) : підручник. Київ : Ліра-К, 2025. 472 с.
6. Тичініна, А.Р. Сучасні методологічні практики: навчально-методичний посібник; передмова О.В. Червінської. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2018. 160 с.
7. Методика викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти : навч. посіб. / Ю. Ісапчук, А. Тичініна, А. Сажина, Н. Нікоряк, К. Калинич, П. Рихло, Р. Дзик, Г. Іванчук. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 304 с.

Додаткова

1. Барабаш, Ю. Чуже - Інакше - Своє. Етнокультурне пограниччя: концептуальний, типологічний та ситуативний аспекти. *Слово і Час*. 2020. № 2. С. 3 - 32.
2. Башкирова, О. М. Мотив двійництва у сучасній українській романистиці: гендерний аспект. *Закарпатські філологічні студії*. 2018. Вип. 3(3). С. 120-125. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/trphst_2018_3%283%29__26
3. Бойцун, І., Харковський, Є. Злочин як сюжет п'єси (на прикладі ретродетективу «Вигнанець і навчена відьма» Андрія Кокотюхи). *Вісник науки та освіти*. 2024. №5 (23), 2024. С.127-141. - Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/12027/12088>
4. Васильєв, Є. М. Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації : монографія. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.
5. Волковинський, О., Гнатенко, С. Використання прийому «стирання» в молодій американській поезії початку ХХІ ст.: архітектонічно-структурна трансформація сонетного канону. *Питання літературознавства*. 2023. №107, с.30–42. <https://doi.org/10.31861/pytlit2023.107.030>.
6. Гаврилук, Н. Різновиди алюзій у поезії про війну Богдана Томенчука. *Слово і Час*. 2024. №3, с.36-51. <https://doi.org/10.33608/0236-1477.2024.03.36-51>
7. Гнатенко, К. Проблеми вивчення художнього образу в літературному творі. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені ВО Сухомлинського. Серія: Філологічні науки*. 2016. №1, с.59-64.
8. Горбань, А. В. Теорія літератури : навчальний посібник. Житомир : ЖДУ імені Івана Франка, 2020. 233 с.
9. Гребенюк, Т. В. Інваріантно-варіантний підхід до свідомості у психолінгвістичній теорії О. Потебні. Запорізький державний медичний університет. *Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти: міждисциплінарний діалог* : кол. монографія. Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. С. 135-143.
10. Гундорова, Т. І. Література на полі медій–медії на полі літератури. *Література на полі медій: збірка наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. ТГ Шевченка НАН України*. Київ, 2018. с.9-12.
11. Гундорова, Т. *Леся Українка. Книги Сивілли*. Vivat, 2023. 304 с.
12. Тичініна, А., Наместюк, С. (2023). Інтерпретація художнього образу: аспекти поетики і методики. *Вісник науки та освіти*. Київ : Видавнича група «Наукові перспективи». № 7(13). С. 287-299.

13. The Norton Anthology of Theory and Criticism / ed. by Vincent Leitch, William Cain, Laurie Finke, John McGowan, T. Denean Sharpley-Whiting, Jeffrey Williams. New York: W. W. Norton and Company, Inc., 2018.
14. Tyson, Lois. Critical Theory Today. London: Routledge, 2014.

Інформаційні ресурси

1. Academia.edu. URL: www.academia.edu
2. ARCher – інституційний репозитарій відкритого доступу представників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://archer.chnu.edu.ua>
3. DIASPORIANA. Електронна бібліотека. URL: <http://diasporiana.org.ua>
4. Google Академія. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=ru&authuser=2>
5. Scopus. URL: <https://www.scopus.com/home.uri>
6. Web of Science. URL: <https://access.clarivate.com/login?app=wos&alternative=true&shibShireURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fauth%3DShibboleth&shibReturnURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fmode%3DNextgen%26action%3Dtransfer%26path%3D%252Fwos%252Fwoscc%252Fbasic-search%26DestApp%3DUA&referrer=mode%3DNextgen%26path%3D%252Fwos%252Fwoscc%252Fbasic-search%26DestApp%3DUA%26action%3Dtransfer&roaming=true>
7. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Zubrytska_Mariia/Antolohiia_svitovoi_literaturno-krytychnoi_dumky_XX_st/
8. Зарубіжна література в школах України: всеукраїнський науково-методичний журнал. URL: <https://zl.kiev.ua>
9. Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. URL: <http://www.ilnan.gov.ua/index.php/uk/publikatsii>
10. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Питання літературознавства: науковий журнал. URL: <http://pytlit.chnu.edu.ua/index>
12. Слово і Час: академічний науково-теоретичний журнал. URL: <https://il-journal.com/index.php/journal>
13. Сторінка курсу на сайті Moodle. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5718>
14. Читиво. Електронна бібліотека. URL: <http://chtyvo.org.ua>
15. Відеозаписи лекцій з курсу: https://drive.google.com/drive/folders/1YfYKjhi69R6i4xO3ce2Ov1lcwWPBROjI?usp=drive_link

Дотримання політики академічної доброчесності

Дотримання політики академічної доброчесності учасниками освітнього процесу під час вивчення навчальної дисципліни є принциповим. Академічна недоброчесність не допускається та має нульову толерантність. Регулювання дотримання академічної доброчесності здійснюється відповідно до таких документів:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf
- ✓ Письмові роботи перевіряються за допомогою сервісів Unicheck чи Turnitin.